

FRAN KRSTO FRANKOPAN

DIJAČKE JUNAČKE

[1] NAPOJNICE PRI STOLU

[1]

Nek vam projde misal nujna,
toči čašu vina rujna,
da se serce razveseli,
dobra volja k nam priseli.
Što težaci prideluju,
naj ležaci nasladuju.
Vitezovi, da ste zdravi,
verla sriča vami rabi,
haj, pri stolu gospockomu,
na mejdanu junačkomu;
muzovire Bog ubio,
a pravične počastnio!

[2]

Desna ruka kopje lomi,
dobra volja serce goni;
haj, hod'mo se veseliti,
pehar vina izroniti.
Mi dva vam dvim naklanjamo,
s napojnicom pozdravljamo.
Koji koga ljubi v bitju,
zagovori u nebitju,
a za herptom koji hudi,
kurva mati njemu budi.

[3]

Gerla naša bojl priprav'mo,
do tretoga ne ustav'mo,
naj zdravica obhajuje,
jedna drugu dostiguje;
a spominak da ne zgine
vse kerščanske pokrajine,
Bog je čuvaj i potverdi,
poganina pak zateri.

[2]

POSKOČNICA

Da si zdrava, divojčica,
ka sad cvateš kot rožica.
Imaš lišca rumenita,
a vustnica nasladnita.
Igraju ti bisne oči,
tvoj vridnosti su svidoci.
Bila persa poskakuju,
vsako serce začaruju.
Blago majci ka te rodi,
tak ljubleno ka te stvori.
Oh, da b' mogal sričan biti,
tebe, duša, ogerliti;
što god morem, ne b' miloval,
tvomu telu bih aldoval.
Oh, da b' mi te neg objeti,
med kolena kad prijeti.
Smiluj mi se, dobro moje,
zaklopi me v krilo svoje.
Dojdi, duša, drago moje,
gdi mi bratcu tori stoje.
Hočemo se poigrati
pak ledinu razorati
il pod črišnjom na travici
dno dosigat u vodici.
Al ti draže fatat pticu
ka miluje divojčicu?
K noj se stiska i primače,
dok god stuži, verlo spleče.
Pojde mlada govoriti,
na pozdravku zahvaliti:
Je l' od serca govorenje,
družbe moje poželenje?
Ar me majka naučila
da, kad koga je ljubila,
moral joj je vazdar stavit
s čim se ljubav zna utažit.
Ak mi veru češ zavdati,
kako majci dogajati,
pojt ču s tobom na travicu,
prija dneva fatat pticu.
Vred se bismo pogodili,
na mejdanu ogerlili;
tad jamicu prokopasmo
i ledinu razorasmo.

[3]

**ŠTO SE KADA NE ISKUJE,
TO SE V HIPU PRIGODUJE**

Biše v letu najvekša vručina,
kad ne biva rosa ni godina;
frižak junak, ki počivat neče,
uz vodicu polag loze šeče.
Tu zagleda lipotom gospoju,
ka pod hladom nasladno počiva,
prez obdulje u košuli spiva.
Pojde junak tiho približati,
nad lipotom u sercu zdihavat:
Aj, ne vidih za života moga
lipše telo kano sad ovoga.
Draga lišca, kak ste rumenita,
vi vustnica, milo nasladnita;
da b' mi znati glavu pogubiti,
ne b' uzmajnkal tada vas ljubiti.
Dobra sriča bi mu priskočila
da gospoja ni se sprobudila,
več opravi što bi namislio,
aj, povojlno život nahranio!
S tim se vrati junak na tragove,
z dobrom voljom dojde na dvorove.
Malo potom gospoja se skoči
ter otira svoje černe oči:
Oči moje, kako tverdno spaste,
friška hlada nasladno vživaste!
Verlo mi je ta sanjak dovolil,
po životu miljeno ugodil;
da bi znala tu radost skušiti,
noć i danak htela bih tu biti.
Blago njemu komu se zgotuje,
prez oblike košulju zdiguje!

[4]

**NOGE PRAĻA DIVOJKA PRI ZDENCU,
NAJDE SRIČU, DA PROŠČENJE VENCU**

Prija zore junak se skočio,
pojde šetat ka hladnom studencu.
Tu zagleda divojčicu mladu
koja pere do kolina noge
sama sobom glasno govoreči:
Našto si me, majka, porodila,
u životu frišku istvorila?
Oto projde jur petnajst godina

da me nitko nije obljubio.
Nato pojde junak besiditi:
Da si zdrava, lipotom divojka?
Tvoju tužbu bih od kraja čuju,
da si skerbna za mlada junaka.
Ja te jesam v sercu omilio;
zavdajem ti tu junačku viru
da, dok bude ka kotriga živa,
s tobom hoću virno drugovati,
čisto ljubiti tvoje milo lišce.
Nato biše mukom zamuknula,
al čez malo grohotom nasmije:
Ka te sriča simo namirila,
dragi braje, neznani junače?
Tvoje riči je l' od serca shode
il se z manom tako izgizduješ?
Da b' te mogla zaisto spoznati,
htila bih te dostojno ljubiti,
serce moje tvomu priložiti.
Vred za ruku junak ju ufati
ter ju k sebi milo pritisnujo;
skup se bihu lasno pogodili:
on joj dade serce od života,
ona njemu gdi stoji dobrota.

[5]
OD VLAŠIČA JUNAKA

Jur mi sunce na zapadu biše,
putom ide Vlašič, dobar junak,
ter od ljube veselo popiva:
Da bi mi se moč zastati s tobom
pod jabukom, pod tankom košuljom,
bi ti, draga, verlo ugodio,
na milosti lipo zahvalio.
To začula gizdava divojka,
proma njemu vreda išetala:
Pomoz, Bože, neznana delija,
je l' ti život kako serce ljuto?
Bojno kopje je l' znaš oblomiti?
Kak na dugo mahom preskočiti?
Al govori Vlašič, dobar junak:
Vira t' moja, lipotom divojko,
vnoga jesam oblomio kopja,
s tebe dugo večkrat preskočio,
ni uzmanka u životu momu;
ki b' me z rujnim napojio vinom,
htil bih junak vreda ukazati

kak se skače, kak se kopje lomi.
Več te prosim, lipotom divojko,
daj dopustak s tobom družbovati,
što je Vlašič, znat češ testir dati.

[6]

DIVOJKA KERČMARKA ZNA VOLJIT JUNAKA

Dva junaka skup se obljubihu,
viru davši, lipo pobratihu.
U bratinstvu pojdu drugovati,
na pazaru konje kupovati.
Al je sriča vreda namirila
na divojku ka je kerčmarila;
u liposti vridna biše ljube,
u dragosti te junačke službe.
Ter joj pojdu druga govoriti:
Bi l' se dala, divojko, ljubiti
za prijazan i spenzu junačku?
Nemoj skratit milost divojačku.
Nato mi se grohotom nasmije,
čašu vina gizdavo napije.
Jednomu je zdravicu napila,
a drugomu čašu naklonila:
Ni vas moči jednako ljubiti,
po vridnosti pravo ugoditi;
veče vami na izbor ostavljam,
tko je friži, tomu se ojavljam.
Pobratini kad to bihu čuli,
divojku su na stran utisnuli:
Vira t' naša, divojko ljublena,
vsaki nas je tverđi od kamena;
gđi se jedan uzda preskočiti,
tu i drugi neče pogerđiti;
veče skušaj kak je koji čverstan,
po tom sudi tko je bolje verstan.

[7]

NIGDA JEDNA ŽALOST POVEKŠIVA RADOST

Nujan junak dobra konja vodi,
milo tuži, grozne suze roni.
Zagleda ga lipotom gospoja
ter junaku pojde govoriti:
Što ti se je huda prigodilo?
Suze roniš, a zdihuješ milo.

Ah, gospojo, ne znam ti služiti,
žalost moju naprav zgovoriti.
Dan godišče ja divojku ljubih,
po vridnosti što bih moguč služih;
ter kad ufah u mojoj vernosti
najam dobit, testir zahvalnosti,
al me ona ljuto prevarila
ter drugoga v sercu obljubila:
njemu persten i viru podade,
mene tužna nemilo prodade.
Vred gospoja side besiditi:
Nemoj, junak, u sercu zdvojiti,
ak ti jedna u viri sfalila,
je te druga milo obljubila.
Aj, junače, z Bogom te zaklinjam,
primi mene va milošću svoju,
aldujem ti čistu ljubav moju.
Ja ču s tobom virno drugovati,
srebra, blaga neče t' pomajnkati.
Nato junak serce zadobio
ter gospoju milo ogerlio:
Što ja zgubih mladu divojčicu,
koju deržah za zvizdu Danicu,
sad zadobih u tvojoj dragosti
žarko sunce od bolje vridnosti.
Oh, čestita majka ka te rodi,
lišce tvoje ljubeznivo stvori!
Ovo t' viru junačku zavdajem,
serce, telo navike predajem.
Va me nimaj, prosim te, dvojiti,
misli tvojoj znat ču ugoditi.
To govori, dragu pritiskuje,
na travicu tiho povaluje.
Što god bihu skupa zgovorili,
belodano jesu potverdili.

[8]

SRIČA DAJE KAJ MISAL NE ZGAJE

Bisno jaše Horvačanin junak
priko polja viteškoga konja;
na junaku perje risovina,
a na konju sprava pokovana.
Tu zasreti lipotom gospoju,
koja cvitje i rožice brala,
fiolice u nadra metala.
Al joj side junak govoriti:
Od Boga te dobra sriča najde,

a od mene milo pozdravljenje.
Je l' dopustak ruku celovati
ter u družbi cvitje pobirati?
Gospoja ga lipo pozdravila,
da odsede, drago ponudila,
sama sobom tiho govoreći:
Odkada se ja na svit porodih,
ne b' junaka ki b' mi omilio
kaono sada neznan Horvačanin.
Vred od konja junak odskočio
ter gospoji bilu ruku ljubi,
proma nebu milo izdihuje:
Ajme meni, što se sad prigodi,
od liposti sam se preminio,
od dragosti serce pogubio.
Još govori lipotom gospoja:
Kamo si se junak odputio,
nočevati gdi si naminio?
Ako t' drago konak učiniti,
oto su ti bili dvori moji;
rada ču te va nje upeljati,
vsu mogućnu službu iskazati.
Nato se je junak poklonio,
na milošči lipo zahvalio:
Nisam vridan, lipotom gospojo,
da ulizem u dvorove tvoje
i poklonim ljubeznosti moje.
Aj, odkud mi dobra sriča dojde
tebe vidit, tebi poslužiti,
vse sam gotov za te učiniti.
Cvitje beruč, malo poštentahu,
a k večeru na dvor ušečahu.
Što su bila draga govorenja,
a za njimi bolja pripečenja,
lasno more vsaki upetiti
kak si znaju serca ugoditi.